

Reforma învățământului propusă de PNT în 1935

Raportul privind Instrucția Publică a fost propus de Petre Andrei. Sociolog, filosof, profesor, Petre Andrei (29 iunie 1891 - 4 octombrie 1940) a fost ales deputat din partea PNT și ministru în mai multe guverne din România interbelică și ministru al Educației Naționale între anii 1938-1940.

PAG. 2

Așa cum scriam săptămâna trecută, Petre Andrei s-a sinucis cu cianură în 4 octombrie 1940. El și-a luat rămas bun de la soție și copii printr-o scrisoare.

Programul "Tezaur Uman Vii" are pagină web

Ministerul Culturii a anunțat că programul "Tezaur Uman Vii", lansat în urmă cu 10 ani, are acum o pagină web dedicată celor care au primit acest titlu. Acest proiect pentru protejarea, păstrarea și transmiterea patrimoniului cultural imaterial a fost realizat de Ministerul Culturii, prin Comisia Națională pentru Salvarea Patrimoniului Cultural Imaterial. "La zece ani de când se derulează acest program, am luat inițiativa de a digitaliza proiectul, pentru a fi accesibil tuturor celor care folosesc platforme online. Pe website-ul Ministerului Culturii veți afla informații despre acești oameni valoroși care păstrează și transmit, prin munca lor, tradițiile și valorile naționale", a declarat Bogdan Gheorghiu, Ministrul Culturii.

25 de ani de la dispariția lui Corneliu Coposu

Legenda din jurul lui Corneliu Coposu, asemeni celei din jurul lui Iuliu Maniu, se amplifică de la an la an

Corneliu Coposu (20 mai 1914 - 11 noiembrie 1995)

PAGINA 3

145 de ani de la nașterea Reginei Maria

Românii încă își plâng regina

„Și ne privim față în față, poporul meu și eu. Acesta a fost ceasul meu, un ceas ce n-a fost dat multor ființe pe lume, căci în acel ceas, scumpii mei români nu aclamau numai o idee, o tradiție sau un simbol, ci aclamau și o ființă pe care ajunseseră s-o înțeleagă.

Străina venită de peste mări nu mai era străină. Era a lor...” – Regina Maria în memoriile sale

PAGINA 7

102 ani de la sfârșitul Primului Război Mondial

În 11 noiembrie s-au împlinit 102 ani de la încheierea Primului Război Mondial. Acordul de pace a fost semnat la ora 5.10 dimineața, în vagonul de tren 2419 D, de către mareșalul francez Foch, amiralul sir Rosslyn Wemyss, generalul Maxime Weygand, contele Alfred von Oberdorff, secretarul de stat german Mathias Erzberger, generalul Detlof von Winterfeldt (Armata Imperială) și căpitanul Ernst Vanselow (din Armata Imperială).

La ora 5.45, generalul Mordacq îl anunța pe premierul francez Georges Clemenceau că armistițiul a fost semnat. La ora 11:00 dimineața, clopotele au început să bată în toată Franța și tunurile au tăcut pe toate fronturile Primului Război Mondial, după 5 ani de lupte sângeroase, odată cu intrarea în vigoare a Armistițiului. Inițial, acest armistițiu a încetat după o perioadă de 36 de zile. Tratatul privind încetarea definitivă a ostilităților a fost semnat în mod formal la Versailles în 1919.

Semnatarii armistițiului, în fața trenului mareșalului Ferdinand Foch, al patrulea din rândul de jos, de la stânga la dreapta (foto: wikipedia.org)

Persoanele care s-au vindecat de COVID-19 pot resimți, câteva săptămâni, stări de oboseală

Peste 50% din persoanele infectate cu virusul SARS-CoV-2 sunt afectate de o stare de oboseală. Potrivit unui studiu realizat de Trinity College din Dublin (Irlanda), această stare persistă timp de zece săptămâni după trecerea bolii COVID-19. Cercetătorii au lansat un studiu asupra oboselii, a nivelului de gravitate al bolii COVID-19 și a marcatelor inflamatorii și altor condiții ale bolii asupra a 128 de voluntari infectați cu SARS-CoV-2. Participanții au fost 54% femei și 46% bărbați având toți o medie de vârstă de 49,5 ani: 55,5% dintre ei au fost internați la Hospital St. James din Dublin, în timp ce restul au fost tratați ambulator. Pacienții la acest studiu au fost evaluați 72 de zile după externare sau 14 zile după diagnostic în cazul pacienților tratați ambulator. Severitatea oboselii a fost măsurată utilizând Chalder Fatigue Scale (CFS) și s-a observat că 52,3% dintre participanții la studiu au resimțit o stare de oboseală cel puțin 6 săptămâni după contractarea bolii COVID-19 și doar 42,2% dintre pacienți au declarat că se simt perfect sănătoși. Potrivit autorilor, starea de oboseală poate fi agravată de antecedentele de anxietate sau depresie prezente în rândul subiecților feminini.

Interviu cu eleva Iulia Maria Fănățan: ar fi cazul să trăim în prezent și să fim lăsați să învățăm logic

Publicație finanțată de

MINISTERUL CULTURII

PAGINA 4

În școala primară este nevoie de un învățământ integral, în care obiectele de predare să fie grupate pe unități de viață, în care cunoștințele din diferitele domenii să se întrepătrundă, alcătuind un tot armonic.

Reforma educației din programul de guvernare a Partidului Național Țărănesc din anul 1935

Scoala primară va trebui să fie: democratică, practică și regională

Continuăm cu prezentarea reformelor în educație propuse în anul 1935 de Partidul Național Țărănesc. Cum trebuia conceput și organizat învățământul primar în conformitate cu ideologia partidului național-țărănesc, vedem în rândurile următoare.

„Democrația, ca formă politică de conducere și organizare a Statului, cheamă la viața publică întregul popor fără deosebire de clasă, de aceea adevărata problemă a democrației este de a găsi oamenii cei mai potriviți pentru realizarea ei.

Defectele care se observă în funcționarea mecanismului democrației nu sunt fără legătură cu ignoranța maselor populare, de aceea pregătirea prin școală și cultură este prima datorie a oricărui partid democratic.

Întotdeauna puterea politică și conducerea au avut-o în societate cei care pot prinde mai ușor și formula ideii. Cultura duce la înțelegerea ideii de drept, de interes general și de datorie, așa că nu se poate vorbi despre lupta pentru respectul dreptului și înfrânarea abuzurilor, câtă vreme nu se va dezvolta prin cultură o conștiință puternică în fiecare individ. De aceea statul democratic trebuie să facă din spiritual și din cultură un scop principal al activității sale. (...)

De altminteri fiecare doctrină politică a avut și o concepție corespunzătoare asupra școlii. Astfel liberalismul de odinioară, formulând ideea drepturilor omului, a crezut că omul liber, omul în genere, este și un bun cetățean și de aceea școala liberalistă a fost dominată și organizată de ideea umanismului.

Odată cu dezvoltarea democrației și afirmarea statului ca o forță colectivă, alcătuită de poporul întreg și în interesul lui, școala a dobândit alte directive și alte caractere. În această lumină privită, școala noastră primară va trebui să fie organizată conform ideologiei noastre, având rolul de a pregăti cetățeni conștienți, care să se poată integra cât mai bine în structura firească a Statului românesc.

În primul rând ne vom îngriji ca toți copiii, cari îndeplinesc condițiile legale de vârstă, să poată urma la școală. Întrucât numărul școlilor și al sălilor de clasă este insuficient, așa că nu poate cuprinde pe toți cei care au obligație școlară, statul împreună cu județele și comunele va împlini treptat această lipsă, vechind ca să se facă construcții reale de școli, adaptate scopului urmărit.

Ținând seamă de faptul că actualmente dispunem de 30.145 săli de clasă și că

Scoala centrală din București, o sală de clasă I din anul 1935

pentru o predare în condiții normale și pedagogice nu pot fi admiși mai mult de 40 - 45 elevi, constatăm că localurile existente de școli primare cuprind abia jumătate din numărul copiilor cu obligație școlară. Se impune deci Statutul să umple această lacună.

Se va înlătura din programă tot ceea ce constituie cunoștință aridă și rece

Școala primară va trebui să fie: democratică, practică și regională. Democratică în sensul că atât la sate cât și la orașe se va preda un minimum de cunoștințe necesare pentru viață, încât copilul de sătean să nu fie pus în inferioritate față de cel delat oraș prin vreo deosebire de pregătire inițială, din punct de vedere al cunoștințelor, pe care trebuie să le aibă, dacă ar dori să urmeze o școală secundară. Într-un regim democratic toți oamenii să aibă posibilități egale de cultură, puncte comune de plecare, pentru ca apoi procesul de diferențiere și ascendență socială să se îndeplinească numai după capacitatea fiecăruia. Practică în sensul că se va înlătura din program tot ceea ce constituie cunoștință aridă, rece, departe de aplicarea la viața de toate zilele.

Toate cunoștințele, pe care le dă învățătorul, vor trebui să fie strâns legate de ocupațiunea și profesiunea pe care o vor exercita elevii. Ca o urmare firească se impune deci școlii noastre rurale să aibă caracter agricol. Aceasta înseamnă că toate materiile de învățământ se vor preda în directă legătură cu problemele practice de agricultură (cultura cerealelor, creșterea vitelor, pomicultura, avicultura, horticultura, etc). Menționez că în școlile primare din Belgia se predă horticultura. În Finlanda deasemenea, în special în ultimele două clase. Zoologia elementară, pe care o învață copiii, se întemeiază pe studiul animalelor domestice și pe îngrijirea, care trebuie să li se dea, iar elementele de botanică, fizică și chimie sunt predate în strânsă corelație cu problemele de agricultură practică. Școala rurală și viața rurală nu trebuie să nu pot fi străine una de alta.

Școala urbană și cea rurală se vor deosebi în ceea ce privește disciplinele practice

În sfârșit, școala primară va fi regională. Educația prin muncă și

diferitele domenii să se întrepătrundă, alcătuind un tot armonic. Învățământul integral astfel dincolo de disciplinele științifice speciale, născându-se în mod organic din munca și viața rurală, căci ceea ce numim noi munca agricolă constă din o sumedenie de ocupațiuni speciale care cer multe și variate cunoștințe. Țăranul ară, seamănă, seceră, pe lângă casă, de aceea el trebuie să aibă la școală cunoștințe practice din toate domeniile, care alcătuiesc în mintea sa un tot. Și deoarece munca țăranului este legată de periodicitatea anotimpurilor, va trebui ca în programele școlare unitățile de predare să fie ordonate după munca de anotimp.

Școala urbană, predând un minimum de cunoștințe necesare ca și cea rurală, va trebui însă să le integreze în alte unități de viață, corespunzătoare mediului și regiunii. Se înțelege că aici nu va mai fi vorba de caracterul agricol, ci mai mult de unul comercial sau industrial, specific orașelor. Aici atelierul școlar va juca un rol foarte mare și tot așa vizitarea marilor stabilimente comerciale și a fabricilor. Elevii vor dobândi deprinderi de executare și își vor dezvolta spiritul de observație, băgând de seamă ceea ce se lucrează și cum se lucrează. Învățământul primar, urban și rural, va trebui să aibă la timp potrivit de clasă promenadă, care în străinătate este așa de mult apreciată.

Școala primară redusă numai la ciclul de 4 ani nu este suficientă

Școala primară redusă numai la ciclul de 4 ani nu este suficientă pentru formarea de oameni pregătiți pentru viață, deoarece, în genere, cei mai mulți absolvenți se opresc aici, și pierzând orice contact cu cartea, uită și ceea ce au învățat în cei 4 ani cât au urmat la școală. De aceea - și pentru a fi sigur că acești absolvenți nu vor deveni semi-analfabeți - ei trebuie să fie mereu cultivați în diferite forme, până la încorporarea în armată. Absolvenții a 4 clase primare, dacă urmează în școli secundare, vor fi scutiți de obligația celui al doilea ciclu al învățământului primar, care are o durată de 3 ani de zile.

De altminteri noua lege a învățământului primar, votată de partidul liberal, fixează la 7 ani durata cursului primar. Până acum acest ciclu al II-lea aproape n-a funcționat, căci era rău organizat și nu a dat nici un rezultat practic. În noua lege a învățământului primar se prevăd măsuri polițiste cu aspre sancțiuni contra învățătorilor, care n-ar depune destulă stăruință pentru realizarea efectivă a ciclului II, ceea ce cred că este insuficient și ineficace.

Ciclul II nu trebuie confundat cu un fel de gimnaziu incomplet, deși legea trebuie să lase posibilitatea de trecere în gimnaziu pentru acei copii care ar prinde gust de carte, înlesnindu-le acest lucru prin examene diferențiale la anumite materii stabilite. (...) În al doilea rând, ciclul acesta ar trebui să fie sezonier, pentru a nu lua țăranului prea mult timp brațele necesare muncii, deoarece copiii la vârsta de 11 - 14 ani sunt la țară forțe efective de muncă.

Școala noastră primară este în genere puțin frecventată, căci abia 79,13 % din numărul total al copiilor recenzați sunt înscriși la școală, iar frecvența este la sate numai de 51,75% și la orașe de 54,16%. Mijloacele care s-au preconizat până acum pentru sporirea frecvenței nu au dat rezultate, pentru că nu

întotdeauna și în toate părțile avem de a face cu rea voință din partea locuitorilor sau cu lipsă de conștiință și interes din partea învățătorilor.

Desigur într-o asemenea cauză cu un coeficient oarecare, dar este o cauză mult mai profundă și mai importantă: sărăcia. Partidul liberal, în noua lege a învățământului primar, prevede măsuri polițiste și uneori greu de aplicat ca: amenda și chiar închisoarea, iar pentru învățătorii un anumit procent de frecvență școlară devine o condiție de înaintare. Pe lângă supravegherea și controlul riguros al îndeplinirii datoriei cred că ar trebui să prevedem în legea învățământului primar o gradăție premiu pentru învățătorii care reușesc să aibă la școală frecvență normală. Prin simple măsuri coercitive nu se va putea remedia răul. Se observă că frecvența este mai mică odată cu începerea muncilor agricole, în special pentru clasele a 3-a și a 4-a frecventate de copii mai marișori și la începutul sezonului ploilor și al iernei pentru copiii de clasă I și a II-a.

De aceea se impune ca anul școlar să coincidă pe cât posibil cu timpul liber al țăranului sau în orice caz să se admită vacanțe de muncă, așa cum este și în alte țări. Și, deoarece foarte mulți copii nu vin la școală din cauza lipsei de îmbrăcăminte și a cărților de școală, Statul trebuie să vină în ajutorul lor. Legea votată de partidul liberal prevede că se vor considera absenți copii cari nu-și vor procura cărțile necesare pentru școală, ceea ce nu este rațional.

Comitetele școlare comunale, precum și cel județean, foarte greu și pe o scară extrem de redusă, pot face operă de ajutorare școlară, neavând fonduri. Opera de asistență în această direcție - procurarea de cărți și îmbrăcăminte pentru copiii săraci - precum și asistența medicală, trebuie s-o facă Statul, care are nevoie de fonduri în acest scop.

Pentru procurarea de fonduri și în același timp pentru micșorarea cheltuielilor părinților elevilor, vom face monopolul cărților diactice. Ministerul va publica concurs pentru manualele didactice făcute conform programelor sale și va cumpăra cele mai bune și mai corespunzătoare manuscrise, pe care le va tipări apoi pe contul său propriu.

Desigur chestiunea aceasta va da loc la multe discuții și chiar la proteste, fie din partea autorilor fie a editorilor și librarilor, mai ales că încercările făcute în trecut au dat greș. Astfel în anul 1902 s-au publicat concursuri pentru manuale, dar manuscrisele prezentate au fost slabe, iar câteva din cele mai bune aveau nevoie de completări cu lecturi și exemplificări din alte manuscrise. În afară de aceasta în așa fel s-au tipărit atunci manualele, încât cartea oficială de citire de clasă 4-a costa cu 50 bani mai mult decât cărțile neoficiale din trecut, iar abecedarul era cu 25 bani mai scump.

Pentru realizarea învățământului, așa cum îl concepem noi, avem nevoie de învățători conștiințioși și bine pregătiți. Aceasta este cea mai importantă problemă, pentru că întreaga organizare a învățământului după planul de mai sus nu se poate înfăptui dacă nu vom avea învățători corespunzători, problema școlară fiind mai mult o problemă de persoană decât de material. Mai ales în aplicarea pe teren a învățământului practic regional, manualul propriu zis devine un auxiliar, un simplu îndreptar pe care cultura, cunoștințele și dragostea învățătorului trebuie să-l umple și să-i dea viață.

(Va urma)

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - **D. Păcuraru**

Director editor: **Ilie Sălceanu**

Redactor șef
suplimente - **Adriana Zaharia**
(Informația Zilei de Duminică
și Sănătate și Frumusețe,
Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Cum era Corneliu Coposu? Un om deschis. Poate prea deschis și încrezător în oameni. Apropiții spuneau că nu se pricepe la oameni. În sensul că le dădea dreptate tuturor celor care îi cereau sfatul sau doreau ceva de la el. Gândindu-se la sine când venea vorba despre cinste și onoare, la principiile despre care spunea că nu se negociază, nu și-a știut alege colaboratorii.

PERSONALITĂȚI

D. Păcuraru

25 de ani de la dispariția lui Corneliu Coposu

Nu-mi pot imagina că se poate vorbi despre Corneliu Coposu fără să-l pui în relația cu Iuliu Maniu, iar atunci când vorbești despre Iuliu Maniu vorbești despre Partidul Național Român din Transilvania, despre Unirea din 1918, dar și despre România interbelică, despre cum s-a ajuns la întoarcerea armelor dinspre Rusia Sovietică spre armata germană.

Desigur, când vorbești despre Corneliu Coposu, nu poți ignora prigoana comunistă ce a urmat după 1945, procesul marilor figuri istorice, intelectuali, ziariști, politicieni, ofițeri, etc. acuzațiile de trădare, întemnițarea și moartea unora dintre ei în închisorile comuniste.

“Istoria unei legende: IULIU MANIU”

Ar trebuie să scriu despre Corneliu Coposu de la a cărui dispariție pământeană s-au împlinit în 11 noiembrie 25 de ani, deci un sfert de secol, dar îmi vine în minte o broșură apărută prin 1934, intitulată “Istoria unei legende: IULIU MANIU” din care au fost preluate în timpul procesului din ’47 o serie de aserțiuni care au contribuit la creionarea unui portret negativ al celui care și-a adus o importantă contribuție la actul de la 1 Decembrie 1918.

Nu știu dacă ar trebui întâi să spun numele autorului sau dacă ar trebui să iau câteva pasaje din broșura de 45 de pagini. Iată câteva citate depreciative. “Fiu al unuia din oameni mai modești ai generației de la 1848”, “Studii de liceu la o școală ungurească, de caracter calvin îngust”. “Pregătirea la reformatia din Zalău i-a pus pecetea pe viață”, “Studii de drept la cea mai înăpoiată Facultate din toată Europa, instituție medievală, școală de desnaționalizare din Budapesta”.

Ceea ce scrie N. Iorga, este, în fapt, drumul instrucției pe care îl urmau majoritatea tinerilor din Transilvania. Marele istoric afirmă că și intrarea românilor în Parlamentul de la Budapesta a fost o greșală. Exemplele pot continua. Problema este că broșura lui Iorga a constituit un model pentru comuniști. C. Cristobal publică în anul 1949 broșura “Demascarea lichelelor.” Tudor Savin, tot în anul 1946 în cartea “Istoria unei figuri istorice”, pe urmele lui Iorga, ia în derâdere pregătirea “avocatului” Maniu, consideră o greșală intrarea lui în Parlamentul de la Budapesta și contestă rolul jucat de el în pregătirea Unirii.

În luna noiembrie, în ani diferiți s-au petrecut câteva evenimente tragice

Ideea nu este de a pune față în față mari personalități care au marcat istoria noastră, politică și culturală, ci de a arăta câte ceva din spiritul și caracterul murdar al vieții noastre politice, întotdeauna împletit, înlănțuit cu spiritul culturii noastre naționale.

Din perspectiva celor 85 de ani trecuți de la apariția broșurii de care am pomenit, n-ai zice că autorul ei este marele istoric Nicolae Iorga.

Iuliu Maniu și Corneliu Coposu, tânăr

Corneliu Coposu (20 mai 1914 - 11 noiembrie 1995)

Ion Diaconescu, Corneliu Coposu și Ion Rațiu, în timpul unei manifestații de stradă de la București din anii '90

Iorga a scris atât de urât despre Maniu, s-ar putea întreba un tânăr din zilele noastre? Nicolae Iorga, omul despre care în popor se spunea că are doi creieri, ca politician, a fost una dintre cele mai controversate personalități din perioada interbelică.

Care să fi fost motivul neînțelegerilor din cei doi? După fuziunea dintre Partidul Național Român și Partidul Țărănesc condus de Ion Mihalache, Nicolae Iorga a pretins că Maniu i-ar fi promis că îi oferă conducerea noului partid rezultat, respectiv PNȚ. Adevăr sau legendă, cert este că din punct de vedere politic s-au situat pe poziții diferite.

Întâmplarea face ca în luna noiembrie din ani diferiți să se fi petrecut câteva evenimente tragice care ne dau o imagine

de ansamblu a zbuciumatei noastre istorii din ultimul secol.

În 27 noiembrie 1940 Nicolae Iorga era împușcat de legionari. Asasinatul politic avea loc în săptămâna de comemorare a lui Zelea Codreanu, decretată oficial de Ion Antonescu între 25 -30 noiembrie. Se împlineau doi ani de la moartea Căpitanului, petrecută la 30 noiembrie 1938. Ion Antonescu avea să fie condamnat la moarte și împușcat de data aceasta într-o zi de vară, 1 iunie.

Lui Iuliu Maniu, condamnat în 11 noiembrie 1947, i-a fost dat să moară într-o zi de iarnă, la închisoarea din Sighet, la 5 februarie 1953.

Cu toate aceste întâmplări, precum, și cu multe altele, la fel de tragice, Corneliu Coposu a fost contemporan.

Corneliu Coposu s-a format urmând același drum ca mentorul său, Iuliu Maniu

Când Iuliu Maniu se stinge la Sighet și trupul lui era aruncat într-o groapă comună, Corneliu Coposu își ispășea greii ani de închisoare, 17 în total, în alte temnițe comuniste.

Corneliu Coposu s-a format ca intelectual și om politic urmând același drum ca mentorul său, Iuliu Maniu. Am simțit nevoia să-l invoc aici pe Nicolae Iorga, și să îndrăznesc să nu-i dau dreptate când afirmă că Iuliu Maniu, la fel ca alți intelectuali ardeleni, au avut parte de o educație gimnazială “îngustă”, și la universități “înapoiate”.

Pe Corneliu Coposu l-am cunoscut după 1990. Împreună cu Nae Antonescu și Ilie Sălceanu editam ziarul național-țărănesc “Ardealul” în redacția săptămânalului “Solstițiu”, care în 1993 a devenit cotidianul “Informația Zilei”. În fața sediului PNȚ-CD din București, pe o măsută pusă în stradă, se vindeau trei ziare: “Dreptatea”, “Ardealul” și “Solstițiu”.

Corneliu Coposu era deschis și avea încredere în oameni

Seniorul, cum deja i se spunea de către simpatizanți, s-a bucurat când i-am dus câteva documente originale din timpul alegerilor din 1946 din județul Sălaj. Candidase sub semnul ochiului pe listele PNȚ pentru deputați. Cum aveam un buletin de vot, în care ștampila era pusă pe numele lui, dar și procesele verbale originale, scrise cu creionul, și-a adus aminte de acele vremuri. Vorbea despre date și oameni ca și când s-ar fi întâmplat cu o zi înainte. În urma unei astfel de discuții Adrian Marino a spus “Regret că nu am avut un asistent ca tine, cu memoria ta și ideile mele am fi făcut cariere strălucite.”

Cum era Corneliu Coposu? Un om deschis. Poate prea deschis și încrezător în oameni. Apropiții spuneau că nu se pricepe la oameni. În sensul că le dădea dreptate tuturor celor care îi cereau sfatul sau doreau ceva de la el. Gândindu-se la sine când venea vorba despre cinste și onoare, la principiile despre care spunea că nu se negociază, nu și-a știut alege colaboratorii. Nu și-a crescut un urmaș. Moartea, survenită la 11 noiembrie 1995, a lăsat în urmă un partid deja închegat, cu structuri teritoriale puternice, dar fără un lider de talia lui Corneliu Coposu sau Iuliu Maniu. Cel ce i-a urmat la conducerea PNȚ-CD, Ion Diaconescu, era prietenul lui și în virtutea prieteniei ce îi lega, și a anilor de temniță, l-a numit succesorul său. Bătrânul Diaconescu era un om corect, dar nu era pregătit să conducă un partid în care deja lupii tineri își arătau colții.

Funeraliile organizate la București s-au ridicat la nivelul unui șef de stat

În liderul de facto a opoziției democratice, Ion Iliescu a avut un adeversar pe măsură. Dispariția neașteptată a lui Corneliu Coposu, la 11 noiembrie 1995, în plină pregătire pentru alegerile din 1996, a creat o puternică emoție la nivel național. Funeraliile organizate la București s-au ridicat la nivelul unui șef de stat. Sute de mii de oameni au marcat evenimentul. S-au tras clopotele în toată țara și s-au ținut slujbe de pomenire. Pe valul simpatiei și respectului pe care deja și-l câștigase, a venit și victoria în alegeri a președintelui Emil Constantinescu și a CDR. Corneliu Coposu are meritul de a fi contribuit la crearea condițiilor pentru formarea primului guvern democratic de după 1990. Legenda din jurul lui Corneliu Coposu, asemeni celei din jurul lui Iuliu Maniu, se amplifică de la an la an.

Deși a supraviețuit anilor de detenție, figura lui Corneliu Coposu a rămas în memoria colectivă asemeni unui martir.

INTERVIU

Iulia Maria Fănațan: ar fi cazul să trăim în prezent și să fim lăsați să învățăm logic

“Sistemul de învățământ american nici nu poate fi comparat cu cel din România. În primul rând, acolo elevul își poate alege ce materii să învețe, nu primește un orar gata făcut. Materiile lor sunt foarte diverse și specifice, nu generale. De exemplu, nu există materia biologie, ci există specific: anatomie, genetică, zoologie, botanică, ecologie etc. Nu există desen, ci pictură, desen în creion, desen digital, sculptură etc.”

La 17 ani a ajuns în Statele Unite ale Americii. A ajuns pentru că este o elevă silitoare, se concentrează asupra studiului și e un copil ambițios. Anii adolescenței îi îmbracă frumos citind, descoperind taine adunate între copertile cărților lecturate. În numărul de față al Informației de Duminică vă propunem un interviu cu Iulia Fănațan, elevă în clasa a XI-a la Liceul Teoretic German Johann Ettinger din Satu Mare, reprezentanta Satu Mare la FLEX România.

- Pentru început, Iulia, te rog să te prezinți cititorilor noștri.

- Mă numesc Iulia Maria Fănațan, am 17 ani și sunt elevă în clasa a XI-a la profilul Matematică-Informatică bilingv la Liceul Teoretic German “Johann Ettinger” din Satu Mare.

- Ai prins drag de carte încă de mică. Ai avut materii care ți-au plăcut de la bun început?

- Materiile mele preferate au fost dintotdeauna materiile lingvistice. Limba engleză, română, limba germană, italiană, limba spaniolă. Acestea sunt materiile care m-au atras și continuă să mă pasioneze. Mereu am fost fascinată de cum vorbesc oamenii. Mi se pare cel mai simplu și uzual mod de exprimare, dar și cel mai frumos.

- De multe ori, e greu în gimnaziu să știi ce îți dorești mai departe, la liceu. Pentru ce te pregătești în viitorul parcurs educațional?

- Mi-aș dori ca atunci când voi fi mare să fiu o profesoară de limbă, cel mai probabil de engleză. Îmi doresc, încă din copilărie, să aprofundez limbile și să le predau mai departe. Cred cu tărie că învățând alte limbi, vom ajunge să ne înțelegem unii pe alții mult mai bine și pacea va continua să dăinuie. Până la urmă, comunicarea este factorul cheie în relațiile între persoane, dar e cam greu să comunicăm dacă nu te poți înțelege cu oamenii. Îmi doresc să transmit această pasiune a mea elevilor din generațiile viitoare și nu numai. Vreau să îi încurajez pe copii, să îi inspire, să îi susțin, să îi învăț și să îi pregătesc pentru lumea ce îi așteaptă.

- Iulia, îți place să citești?

- Cititul este cea mai mare pasiune a mea. Când eram mică, nu îmi plăcea deloc să citesc. Preferam să fac tema la matematică decât să stau cu cartea-n mână. Pe la vârsta de 11 ani, mi-a dat mama o carte împrumutată de la Biblioteca Județeană, “Școala de vrăjitorie” de E. Rose Sabin. Eram o foarte mare fană Harry Potter pe atunci. Văzusem doar filmele și nu vroiam să citesc cărțile, deoarece mi se păreau prea lungi. Până la urmă m-am convins singură să încep s-o citesc. De atunci am citit peste 100 de cărți. Citesc destul de multe cărți online, dar totuși prefer cărțile tipărite.

- Ai avut parte de un an de liceu în SUA. Spune-ne povestea, cum ai ajuns

acolo, ce ai făcut?

- În anul 2019, când eram în clasa a IX-a, am câștigat o bursă FLEX (Future Leaders Exchange), FLEX fiind un program sponsorizat de Departamentul de Stat al Americii, care are ca scop promovarea culturii din toată lumea. Cu această bursă, am studiat anul școlar 2019-2020 la Liceul Appleton East High Schoolin Appleton, statul Wisconsin, SUA. Acolo, am făcut peste 100 de ore de voluntariat și am fost invitată la multe școli să țin prezentări despre România. Am participat la mai multe concursuri: FORENSICS, un concurs despre public-speaking, unde am obținut două medalii de locul întâi și două de locul patru; Battle of The Books, o competiție a cărților, unde am reprezentat școala mea pe întreg statul și DECA, un concurs despre business management. Mi-am dat și ACT-ul, care este un test pe baza cărei note se intră la facultate și am obținut rezultate foarte mari. Cu punctajul obținut aș fi putut intra la facultățile de elită din Wisconsin. Am avut norocul să fiu găzduită de o familie minunată alături de care am vizitat multe locuri, preferatul meu fiind Insula Mackinac din Michigan. Americanii sunt foarte deschiși și primitori. Mi-am făcut mulți prieteni și am trăit momente grozave alături de ei. Abia aștept să îi revăd.

- Care sunt cele mai mari diferențe între sistemul nostru de învățământ și cel al americanilor?

- Sistemul american nici nu poate fi comparat cu cel din România. În primul rând, acolo elevul își poate alege ce materii să învețe, nu primește un orar gata făcut. Materiile lor sunt foarte diverse și specifice, nu generale. De exemplu, nu există materia biologie, ci există specific: anatomie, genetică, zoologie, botanică, ecologie etc. Nu există desen, ci pictură, desen în creion, desen digital, sculptură etc. Există materii precum jurnalism, business management, justiție și crimă, scris creativ, astronomie, oceanologie, cursuri de gătit. Aproape toate materiile sunt pe nivele la ei.

De exemplu, nu există matematică pe clase, ca la noi. Acolo, elevul își alege ce nivel de matematică dorește să învețe. Dacă un elev de clasa a 9-a vrea să facă matematică la nivel de clasa a 12-a, atunci va face. E valabil și invers. Ce m-a fascinat foarte mult a fost programul Tesla din cadrul școlii. Acesta era un program prin care aveai ca materie repararea mașinilor Tesla.

Vedeam copii, fete și băieți de 14 ani, care se băgau sub mașini și lucrau la ele. Am rămas impresionată. Deși m-am dus să studiez clasa a 10-a acolo, am fost pusă în clasa a 11-a, iar la cei de-a 11-a făc obligatoriu Istoria Americii și literatura americană. În rest, mi-am făcut orarul cum am dorit. M-am înscris la astronomie, la scrisul creativ, la spaniolă, la marketing, la justiție criminală.

Aveam același orar în fiecare zi, dar nu te plictiseai niciodată, tot timpul învățai ceva nou și distractiv. Cursurile începeau la 7:40 și se terminau la 15:20. O oră la clasă era 47 de minute, iar pauza dura 5 minute.

M-am simțit ca într-un film american: aveam propriul meu dulăpior pe hol, mergeam la fiecare oră din clasă în clasă și aveam colegi diferiți din clase diferite la fiecare materie. În al doilea rând, profesorii erau grozavi. Zilnic își întrebau elevii cum se simt, dacă au nevoie de ajutor, dacă doresc să vorbească cu ei despre orice aveau pe

M-am simțit ca într-un film american: aveam propriul meu dulăpior pe hol, mergeam la fiecare oră din clasă în clasă și aveam colegi diferiți din clase diferite la fiecare materie. În al doilea rând, profesorii erau grozavi. Zilnic își întrebau elevii cum se simt, dacă au nevoie de ajutor, dacă doresc să vorbească cu ei despre orice aveau pe suflet.

suflet. Nu existau diferențe între director, profesori, elevi și domni și doamnele de serviciu. Toți eram considerați egali și cu toții eram tratați ca atare. În al treilea rând, fiecare elev și profesor primește din partea școlii câte un laptop, de pe care lucrează tot anul. Nu prea foloseam caiete.

Cam tot ce scriam, scriam pe Google Docs și o trimiteam în Classroom. Ei fac asta de 10 ani. Chiar în acel an școlar când am fost acolo făceau tranziția de la Google Classroom la o altă aplicație numită Canvas. În al patrulea rând, dacă la noi în România primești o notă mică dacă nu citezi mari scriitori și filozofi, în America primești notă mică dacă citezi și nu spui ce ai de spus cu cuvintele tale. Acolo este încurajată exprimarea gândurilor. Toceala nici nu intră în discuție la școlile din America.

Când dădeam test la matematică, primeam foi cu formule. Ei consideră că este important să știi să rezolvi o problemă, nu să înveți anumite probleme pe de rost. Notele, în schimb, sunt mereu private.

Alt aspect este că fiecare școală are foarte multe cluburi, iar eu m-am înscris la atât de multe că ajungeam acasă după ora 8 seara. La școală au avut loc multe baluri, parade, meciuri de fotbal și mă bucur că am reușit să particip la absolut toate. Au fost momente pur și simplu magice.

- Dacă ai putea, ce ai schimba în sistemul nostru, ce ai îmbunătăți?

- Totul. Programa școlară: mi se pare că e prea multă materie, prea multă toceală și nu învățare; modul de predare, dictarea e de domeniul trecutului, ar fi cazul să trăim în prezent și să fim lăsați să învățăm logic, să ne exprimăm gândurile. Cred că schimbarea ar trebui să înceapă chiar în facultățile în care sunt pregătiți viitorii profesori. Degeaba apar legi noi, degeaba se încearcă modernizarea sistemului dacă profesorii nu sunt formați pentru asta. Schimbarea, în opinia mea, trebuie să înceapă din băncile facultății, nu de la catedra școlilor.

- Trăim vremuri dificile, iar una din noutăți e aceea că se face școala online. Cum e școala online, Iulia?

- Sincer vorbind, este destul de dificilă și oboseitoare școala online. Parcă altfel înțeleg lecția când îmi e predată fizic. Nu e tare plăcut să stau ore în șir în fața laptopului. E dificil și pentru elevi, dar și pentru profesori, dar e important să facem așa acum pentru a fi în siguranță în viitor, când vom reveni la clasă împreună.

- Ești reprezentanta orașului Satu Mare la FLEX România. Ce faci tu din această poziție?

- În septembrie am aplicat pentru postul de City Representative și l-am luat, reprezentând astfel Satu Mare la programul FLEX. În acest rol, am posibilitatea de a accesa fonduri date de Departamentul de Stat al Americii pentru a organiza proiecte ca să îmi ajut comunitatea. Din păcate, din cauza pandemiei, resursele mele pentru organizarea de proiecte sunt limitate, dar asta nu mă va opri din a mă implica în comunitatea mea.

- Ce îți dorești în viitor?

- Îmi doresc pace și iubire, să trăim într-o lume în care nu ne vom judeca, ne vom accepta așa cum suntem, vom fi deschiși, buni, altruști și iubitori. Îmi doresc ca noi toți să trăim din plin această viață, nu doar să existăm în ea.

A consemnat Ioana Vladimirescu

Sănătatea este o comoară pe care puțini știu să o prețuiască, deși aproape toți se nasc cu ea. – Hipocrate

SĂNĂTATE

APITERAPIA - o metodă naturală de întărire a imunității

APITERAPIA sau terapia cu produsele stupului are un loc deosebit în cadrul echilibrării biologice și funcționale a organismului omenesc.

Toate produsele stupului, în special propolisul și veninul de albine, au un efect deosebit asupra imunității organismului.

Produsele stupului, ca și plantele medicinale sunt medicamente naturale, utile pentru diferite scopuri. Originea, în cea mai mare parte vegetală a produselor stupului, formată din flori, muguri sau unele secreții ale plantelor, determină ca acestea să dețină, măcar în parte, calitățile farmacologice ale surselor din care provin.

1. MIEREA DE ALBINE. Omul a fost atras din cele mai vechi timpuri de albine și de produsele lor. Instinctul sau poate un accident l-au făcut să guste mierea și astfel, cunoscându-i gustul, să o caute și să o folosească pentru alimentația sa. Ea a fost menționată în Biblie, Koran și Talmud, fiind foarte apreciată de români, greci și egipteni. Pe tăblițele de argilă ale culturii mesopotamiene, care datează din anii 2700 î.chr. există citate care menționează mierea ca medicament. Egipenii conservau fructele în miere, grecii antici o numeau "Nectarul Zeilor" iar în mitologia nordică, pe vremea Zeului Odiu din miere se prepara o băutură care avea virtutea de a transforma în poet pe orice muritor care o consuma - avem aici, o reprezentare a "dulceții" poeziei.

În civilizația Indu (indiană), pe KRISHNA și VISHNU, textele îi numesc frecvent MADHUMASKHA, nume derivat de la cel al albinei, ca o referire la hărnicia și ordinea care îi caracterizează pe acești 2 zei. Albina a fost și simbolul regilor egipteni, fiind imprimată pe numeroase statui și morminte străvechi, dar albina a fost aleasă și de nobili în Evul Mediu pentru a figura pe blazoanele lor. Părintele istoriei HERODOT (485-421 î.chr.) ne mărturisește în scrierile sale despre amploarea răspândirii apiculturii în vechea Scitiei. De asemenea, istoricul grec XENOFON (430-355 î.chr.) nota: "hrana getilor (strămoșii noștri) constă din miere, legume, lapte și foarte puțină carne, căci credința în ZAMOLXES îi oprea". În farmacopeea chineză și japoneză se arată că mierea poate fi utilizată nu numai prin aport intern, ci și extern, prin cataplasme.

În timpul Dinastiei TANG (împărat chinez, se explică clar că mierea vindecă dintele bolnav și omoară viermii intestinali consumată intern, iar aplicată extern reface tenul bolnav.

Revenind în zilele noastre, să precizăm că tratamentul apiterapic cu miere și celelalte produse ale stupului se poate realiza în asociere sau nu - cu alte modalități de tratament: medicație alopatică, fitoterapie, homeopatie, acupunctură, presopunctură, bioterapie, etc.

Mierea de albine este o sursă bogată de calorii și excelentă sursă de substanțe nutritive. Înainte de existența zahărului, ca îndulcitor de sinteză, obținut prin rafinarea sucului de trestie de zahăr, mierea reprezenta îndulcitorul obținut folosit de popoarele europene, atât ca aliment nutrițional, cât și în scopuri medicale și farmacologice.

Spre deosebire de zahăr, care nu conține nici un calciu, nici vitamine și determină la consum îndelungat o friabilitate a oaselor și dinților, mierea de albine are un efect benefic asupra asimilării calciului la copil și rol favorizant asupra retenției magneziului. Toate aceste acțiuni sunt atestate de faptul

Toate produsele stupului, în special propolisul și veninul de albine, au un efect deosebit asupra imunității organismului

că mulți copii hrăniți cu miere se dezvoltă mult mai bine decât cei hrăniți cu zahăr obișnuit.

Mierea, ca medicament natural

Mierea are și un potențial farmacologic pentru ființa umană:

- pentru omul sănătos, mierea duce la obținerea unui bun randament fizic, în special la sportivi, la care le crește rezistența, la eforturi, le tonifică mușchii inimii și le facilitează eforturi repetate și prelungite, prevenind epuizarea;
- asigură o rezistență, crescută la oboseala fizică și intelectuală în perioadele de activitate foarte intensă;
- consolidează organismul în lupta sa împotriva stresului;
- ușurează asimilarea și digestia altor alimente;
- reduce insuficiențele eventuale în aminoacizi esențiali, vitamine și oligoelemente.

La omul bolnav se administrează singură sau asociată cu alte medicamente, în caz de: astenie prezentă în perioade de convalescență post-operatorie, surmenaj fizic și psihic;

- miere polifloră, patologie cardiacă: tulburări de ritm, insuficiență cardiacă;

- miere păducel: patologie renală, cistite, nefrite;

- miere de iarbă neagră: patologie ORL, rinite, sinuzite, faringite, laringite, bronșite

- miere de Manuka: patologie neuro-psihică, nevroze, depresii incipiente, cefalee neurogenă, insomnie;

- miere de tei: patologie gastro-intestinală, gastrită acută sau cronică, rectocolită ulcero-hemoragică, constipație (soluție 75, miere + salazopirină); (tratament clasic)

- miere de salcâm, etc; patologie respiratorie: miere, soluție 30% în apă distilată sau inhalată cu aerosoli în sinuzite și bronșite sau sub formă de gargarisme, soluție 30% miere în faringite și laringite; în pediatrie: la apariția dentiției la copilul sub 1 an, la care apar manifestări interne: tulburări digestive, inflamații și locale, puruit gingival, administrarea mierii sub formă de

badijonări cu miere în glicerina boraxată, au efecte calmante, antiseptice, antispastice și antipiretice.

Pentru creșterea imunității și a rezistenței organismului la infecții, combinația de miere și pulbere de scorțișoară poate fi de folos, deoarece consumul regulat de miere întărește corpul celular ai leucocitelor care combat bacteriile și afecțiunile virale iar utilizarea zilnică a pudrei de scorțișoară poate ajuta la vindecarea unei afecțiuni respiratorii precum un catar nazal, o sinuzită catarală sau o tuse cronică, pe lângă faptul că generează o respirație frumoasă mirositoare pe o perioadă lungă din zi.

2. POLENUL este o pulbere divers colorată, pe care albina o prepară cu puțină miere și salivă pentru aglutinare în grăuncioare. Compoziția chimică a polenului este variabilă după plantele de proveniență, fiind considerat un aliment complet.

Hărnicia albinelor. O colonie de albine este capabilă să viziteze mai mult de 100 specii de plante într-un an, pe o rază de 4-5 km, putând culege anual între 20 și 40 kg de polen.

Polenul poate fi definit ca un "super-aliment", deoarece conține toate substanțele indispensabile vieții:

- a) aminoacizii esențiali, parțial esențiali și neesențiali în proporții diferite, care înscriu polenul în rândul proteinelor vegetale de ordinul 2 (polenul conține toți aminoacizii esențiali și neesențiali în proporții neechilibrate, în timp ce proteinele de gradul 1 sunt cele în a căror compoziție aceștia se găsesc în proporții echilibrate.
- b) acizii grași nesaturați importanți (linoleic, arahidonic);
- c) vitamine hidrosolubile (B1, B2, B3, B5, B6, B8, B9, B12, C și P rutin) și vitamine hidrosolubile (A, de 20 de ori mai mult decât în morcov, D și E).
- d) feritină și acizi nucleici, care controlează creșterea și dezvoltarea organismului.
- e) enzime (amilază, fosfatază, invertază)
- f) pigmenți de natură carotenoidă și flavonoidă.
- g) zaharuri reducătoare și nereducătoare (zahăr, amidon, celuloză)

h) macroelemente: Ca, Mg, K, Ma, Cl, Pb și microelemente: Fe, Mu, Co, Cu, Zn, I, Cr, Sc, Mo, Ni, S, F.

Beneficiile polenului

Tipuri de polen și aplicațiile lor terapeutice.

Fiecare sursă de polen oferă o acțiune terapeutică cu nuanțări de specificitate:

- a) polen de salcâm - efect sedativ;
- b) polen de castan dulce (comestibil) - favorizează circulația venoasă și arterială, decongestionează ficatul și prostata;
- c) polen de castan sălbatic - acționează pe tulburările circulatorii, mai ales venoase și fortifică circulația capilară;
- d) polen de rapiță - prin aplicații locale are efecte favorabile pe ulcerul varicos;
- e) polen de pădărie - diuretic, depurativ și ușor laxativ;
- f) polen de măr - vitalizant general, fortifiant miocardic;
- g) polen de coacăz negru - anti-diareic, antialergic;
- h) polen de salvie - diuretic, reglator al fluxului menstrual;
- i) polen de cimbrisor - activator al circulației, tonic, ușor afrodisiac și antiseptic;
- j) polen de tei - emolient și sedativ;
- k) polen de acacia - calmant;
- l) polen de salcie - cataractă și degenerescență maculară;
- m) polen de trandafir sălbatic - diminuează mucoasa și flora intestinală, ajutând la reglarea tranzitului intestinal și prevenirea inflamațiilor colonului;
- n) polen de păducel - reduce tensiunea arterială, scade nivelul de colesterol, fiind util și în insomnie, anxietate și depresie;
- o) polen de pin - normalizează apetitul, întreține frumusețea tenului, încetinește îmbătrânirea și stimulează memoria, etc.

Acțiunile terapeutice

1. Afecțiuni ale aparatului digestiv
 - a) ulcer duodenal activ; b) hepatită cronică evolutivă.
2. Anemie hipocromă și anemie post-hemoragică.
3. În stomatologie: periodontite și implantare de grefon.
- 4) În tulburări neuro-endocrine: spasmodic, disfuncție ovariană, climax

și mastopatie.

5) În oftalmologie și boli din sfera ORL.

6) În afecțiunile aparatului urogenital: hipertrofie de prostată, sterilitate prin hipospermie.

7) Cancer: - conținutul ridicat de seleniu al polenului (al 2-lea produs natural cu conținut în seleniu după nuca de Brazilia) pledează pentru consumul de polen în cancerul pulmonar și colorectal.

8) În boli diverse care implică scăderea imunității organismului, polenul combinat cu miere și propolis în anumite proporții vor servi la așezarea accelerată a imunității și inversarea evoluției bolilor respective.

3. PĂSTURA

Polenul recoltat de albine, împreună cu mierea și enzimele proprii ale albinelor este depozitat în stup în celulele fagurilor, care sunt sigilate cu ceară. Schimbările care intervin în timpul depozitării, prin fermentarea naturală și datorită condițiilor de temperatură și umiditate conduce după 3 luni la formarea "păturii" cunoscută și sub denumirea de "pâinea albinelor"

Păstura formată este un produs natural cu proprietăți mai valoroase decât polenul, datorită unui conținut mai ridicat în monozaharide, vitamina K, aminoacizi și enzime și a unui procent mai mare de granule de polen, deci mai ușor de asimilat de către organism.

Prezența unor cantități mari de acid lactic cu efecte antibiotice în compoziția păturii, face ca aceasta să poată fi păstrată timp îndelungat, la loc răcoros și uscat chiar și până la 17 ani. Valoarea nutritivă a păturii este de 3 ori mai ridicată decât a polenului, iar proprietățile sale antibiotice sunt de 3 ori mai pronunțate decât ale polenului.

Administrația pacienților cu stări carentiale, păstura îndeplinește funcții importante în alimentația dietetică, fiind de asemenea, mai eficientă decât polenul în afecțiunile hepatice.

ATENȚIE!

Persoanele cu alergii cunoscute la polen care doresc să utilizeze produsele apicole pentru a face desensibilizări cu ceea ce este cunoscut cu denumirea de "imunoterapie specifică a bolilor alergice" nu trebuie să înceapă acest tip de tratament decât sub stricta supraveghere a unui medic specialist în apifitoterapie. Prin "imunoterapie specifică" se înțelege o formă specială de tratament al alergiei, care constă în creșterea treptată a dozelor de alergen, prin administrarea subcutanată sau orală, cu scopul de a reprograma imunitatea specifică, de la alergie la toleranță.

Polenul, principalul agent incriminat în apariția alergiilor respiratorii, este un remediu excelent în tratarea alergiilor. În mod paradoxal polenul este recunoscut ca desensibilizator în cazul alergiilor sezoniere, manifestat sub formă de rinite alergice.

Care este explicația acestui mecanism? În cazul unei reacții alergice, canalele de calciu din membrana mastocitelor (celule specializate, se deschid în prezența alergenului. Această deschidere permite pătrunderea calciului în celule, fapt ce are ca rezultat degranularea mastocitelor, fenomen însoțit de eliberarea de histamină, un puternic mediator, al reacției alergice. În cursul desensibilizării, canalele de calciu rămân închise sub efectul flavonozilor din polen. Ca urmare, mastocitele nu mai eliberează histamină, blocându-se astfel simptomele reacției alergice.

Dr. Liana Strimb,
cabinet Piața Libertății nr. 18,
telefon 0723.859.619

IN MEMORIAM

Dr. Németi János: istoria așezărilor din zona mlaștinii Ecedea

În memoria arheologului și muzeografului dr. Németi János decedat sâmbătă 7 noiembrie 2020, publicăm un extras dintr-un articol cu istoricul așezărilor din zona mlaștinii Ecedea.

Oare cum arăta zona mlaștinii în vreme? Era menționată în Evul Mediu ca o zonă locuită de bizoni, așadar nu este deloc surprinzător că, în urma cercetărilor arheologice, ies la suprafață un număr mare oase de animale ce provin de la bouri, bizoni, cerbi, căprioare și mistreți. Resturile acestor specii apar de regulă în siturile arheologice din epoca fierului și bronzului (mileniile II-I a. Chr.). Zona a fost mlaștinoasă până în secolul al XIX-lea. Nu avea dezvoltată o rețea de drumuri, chiar și drumul de la Satu Mare spre Carei, o ocolă pe la sud, râul Crasna fiind traversat prin zona în care azi se află Moftinul Mare. Mlaștina Ecedea avea ca sursă principală sursă de apă râul Crasna.

Ne vom referi pe scurt la istoria satelor care se află pe malul sudic al mlaștinii: Domănești, Moftinu Mic, Căpleni, Cămin, Berveni, Mérk și Vállaj (ultimele două se află pe teritoriul Ungariei). Localitățile menționate se află în zone în care doar izvoarele mari prezentau pericol. Este foarte interesant că așezările preistorice sunt prezente în apropierea localităților de azi sau, chiar în vatra așezărilor actuale. Acest fenomen ne arată foarte clar cum arăta relația cu ecosistemele din jurul mlaștinii în preistorie. Totodată, pe parcursul istoriei se pot remarca unele perioade mai secetoase, când oamenii s-au mutat pe insulele din interiorul mlaștinii. Din aceste insule, câteva au fost populate și pe parcursul Evului Mediu. Zona de habitat s-a concentrat însă în zonele unde se află astăzi bisericile, respectiv în zonele mai înalte. Zona mlaștinii a fost populată încă din epoca neolitică. Cea mai timpurie așezare neolitică a fost localizată în apropierea Urziceniului, la „Vada-rét”. Așezarea aparține culturii Starcevo-Criș, care se datează la 4000 î. Hr.

Pe parcursul neoliticului mijlociu apar în zonă și alte locuri, cum ar fi siturile Căpleni, „Reöck-tag”, Căpleni „Százraz rét”, Căpleni „Malul Crasnei”, Moftinu Mic „Halastó I”, „Halastó II”, Cămin „Pompa ház”, Lucăceni „Malul Cras-

nei”, Berveni „Vársziget”, Nagyecsed „Péterzug”. Cultura materială și vestigiile provenite din neoliticul mijlociu, aparțin așa numitei culturi Pișcolt.

În epoca cuprului s-a schimbat clima, anotimpurile devenind mai secetoase. Aceste schimbări, au modificat și modul de viață al oamenilor. Așezări de mari dimensiuni cum ar fi „Kozárd”, de lângă Carei, și-au încetat continuitatea, noi așezări înființându-se de regulă pe malul apelor. În această perioadă s-a creat o societate care se ocupa în primul rând cu creșterea animalelor. Au fost identificate situri la: Carei „Kozárd”, Cămin „Malul Crasnei”, Cămin „Podul Crasnei”, Berveni „Malul Crasnei”, Berveni „Lutárie”. În cazul Căminului, la „Pășunea porcilor” în urma unei cercetări de salvare am cercetat opt morminte parțial deranjate. Aceste morminte fac parte din cultura „Bodrogkeresztúr”, și defuncții erau înhumați cu picioarele îndoite, bărbații așezați pe brațul drept, iar femeile pe brațul stâng. Inventarul funerar era constituit în funcție de genul defuncțiilor. Această perioadă este caracterizată prin folosința târnăcopului de cupru de mari dimensiuni. Topoarele au fost create din prin ciocănirea cuprului. Pentru epoca cuprului târziu, pe malul mlaștinii este prezentă o rețea dezvoltată de așezări. Aceste așezări, ce aparțin culturii Baden, au fost descoperite la: Carei „Sic”; Carei „Drumul Căminului”; Cămin „Malul Crasnei”; Moftinu Mic „Pescărie IB”; Ghilvacii „Gară”; Carei/Căpleni „Kozárd”, etc. Dacă examinăm harta de răspândire a culturii Baden putem să observăm un fenomen important. Pe malul Crasnei, până la Dealurile Sălajului, este prezentă o altă cultură, numită de către cercetătorii din Transilvania, cultura „Coțofeni”. Cultura este contemporană cu cultura Baden. În zona noastră cele două culturi apar amestecate.

Vestigiile celtice sunt foarte bogate în zonă

Epoca bronzului timpuriu se încadrează, tot determinat pe baza analizelor recente de radiocarbon C14, în perioada 2800–2000 î. Hr. În acest interval de timp, putem delimita mai multe subfaze. În această perioadă, în jurul mlaștinii, sunt frecvente așezările așa numitului grup cultural Sanislău, identifi-

cate la: Căpleni „Pârăul poștei”, Căpleni „Király földek”, Berveni „Vársziget”, Moftinu Mic „Messzelátó domb”. Perioada clasică a epocii bronzului se caracterizează prin cultura Otomani. Din cunoștințele actuale se pare că civilizația culturii vine dinspre sud, în Câmpia Careului și Valea Ierului, unde asimilează civilizația cunoscută sub numele „grupul cultural Sanislău”. Aceștia au creat o civilizație în care erau prezente așezări fortificate. Așezările fortificate sau, cum apar în literatura de specialitate, tell-urile, sunt create din ridicarea pământului prin construirea și nivelarea repetată a locuințelor, până când se formează dealuri artificiale de circa 2–3 m. De multe ori, după ce tell-urile sunt abandonate sau incendiate, sunt re-populate și mărite. Cea mai cunoscută așezare de acest tip se află lângă Carei la Bobald, dar tell-uri similare sunt prezente și la Moftinu Mic „Faluhely” și Berveni „Halmos”. Așezările de tip tell erau fortificate cu turn de veghe, palisadă din grinzi și un șanț. Epoca clasică a tell-urilor se datează între anii 1800–1500, î. Hr. Cultura Otomani a fost o civilizație care se ocupa preponderent de agricultură. Așadar, în jurul așezărilor fortificate au fost prezente alte așezări mai mici, care asigurau subzistența centrului fortificat și au format rețeaua economiei locale. În caz de primejdii, localnicii din împrejurimea unui tell se retrăgeau în interiorul fortificației.

Vestigiile celtice sunt foarte bogate în zonă. Cimitirele sunt destul de frecvente, la fel și așezările de mici dimensiuni. Un cimitir celtic important a fost distrus probabil în apropierea Moftinului Mic. În apropierea canalului Crasnei, în anii 1950, au fost deranjate mai multe morminte. Cu ocazia lărgirii canalului în zona Căminului, am reușit să cercetăm câteva complexe ale unei așezări celtice. Am reușit să identificăm că fragmentul vasului provine din Peninsula Crimeea, din orașul Chersones, și a ajuns pe teritoriul nostru cândva în sec. III î. Hr. Odată cu celții apar în zonă și monedele, inițial importuri greco-macedonice, mai apoi, replici locale, descoperite la Ghenci, Berveni și în Lucăceni. Olăritul celtic este unul remarcabil, deoarece olarii, pe lângă prelucrarea lutului, se pricepeau foarte bine și la modelarea acestora. Este important de menționat vasul decorat din

Moftinul Mic sau vasul realizat în formă de cizmă, descoperit la Cămin pe malul Crasnei.

Privind istoria epocii antice, cunoaștem că în secolul I î. de Hr. regatul dacic și-a întins dominația asupra triburilor celtice. Datorită comerțului, au ajuns monede și ceramica de lux (terra sigilata) și în zona mlaștinii. Aceste tipuri de vestigii sunt prezente la Berveni, în situl arheologic Vársziget, și pe teritoriul unui sit cunoscut sub numele de Canalul Mare. Monede romane s-au descoperit pe teritoriul satelor Csenger și Tyukod (Hu). Amestecul civilizațiilor în zonă se poate urmări din anul 170 d. Hr. până în secolul V d. Hr.

Conviețuirea triburilor este spulberată de către călăreții huni

În cursul perioadei următoare, conviețuirea triburilor este spulberată de către călăreții huni. Cultura materială a acestei populații, din punct de vedere arheologic, nu se poate identifica fără echivoc. În schimb, prezența gepizilor poate fi urmărită aproape în fiecare așezare. Vestigiile lor sunt prezente în inventarele funerare cercetate. După secolul V d. Hr. se răspândesc în zonă așa numite morminte de inhumație a femeilor nobile, care sunt caracterizate prin prezența fibulelor cu disc. Aceste descoperiri sunt prezente în următoarele așezări: Dindești, Ghenci, sau în zona Nyírség până în localitățile Gávași Balsa (pe malul Tisei). Cunoaștem vestigiile arheologice provenite și din situl Carei-Kozárd. Acestei așezări i se atribuie și mormintele gepide și avar cunoscute din zonă, cu inventar funerar mixt. Fenomenul de retragere a gepizilor, mult mai sigur se leagă de apariția slavilor în nordul Tisei, în secolele VI–VII. D. Hr. Triburile slave au stăpânit zona noastră până în secolele IX–X. Nu este întâmplător că toponimia locală păstrează multe elemente preluate din limba lor, între care și numele râului Crasna, care în traducere înseamnă „frumos”. Cea mai apropiată și cunoscută așezare slavă din zona noastră se află la Acăș.

Din perioada descălecatului triburilor maghiare nu se cunosc multe vestigii de pe teritoriul județului Satu Mare. În zonele vecine avem însă piese semnifi-

cative care au fost descoperite ca și inventar funerar. De exemplu, astfel de piese caracteristice războinicilor maghiari (zăbale, scărițe, rozete confecționate prin presare) au fost descoperite în localitățile Csenger și Csengersima (Hu). Piese similare sunt prezente în zona Tisei superioare, însă se pot urmări și pe întregul curs al Someșului. Ele apar și pe valea Ierului. Cunoaștem patru morminte de inhumație cu un inventar funerar bogat, atribuit vestimentației feminine din secolul X, descoperite pe teritoriul satului Găloșpetreu. Cercetătorul Németh Péter spune despre triburile maghiare din perioada descălecatului: „Zona Nir, mlaștina Ecedea și Câmpia Someșului, străbătute de ape, nu au dat condiții eficiente pentru viața economică a populației nou venite, din acest motiv primele așezări sunt prezente în zonele unde terenul le permite dezvoltarea agriculturii.” Németh Péter susține astfel, că descălecatul a avut în primul rând teritoriile mai înalte, nisipoase, iar zonele mai umede, mlaștinoase au fost ocupate doar din secolul al XIII-lea.

În urma cercetării de teren, am localizat mai multe așezări de origine medievală, mai ales în sudul județului, în zona Careiului. Am identificat urme de așezări în următoarele localități: Căpleni „Király földek”; Berveni „Malul Crasnei”; Berveni „Korán-tag”; Domănești „Halom mellett”; Cămin „Podul Crasnei”; Carei „Bobald”; Căpleni „Kozárd”; Carei „Stația de pompare”; Moftinu Mic „Messzelátó”.

Satele medievale timpurii din comitatul Sătmár au fost cercetate și puse pe hartă pentru prima dată de către istoricul Maksai Ferenc. În timpul dinastiei arpadiene, pe lângă domeniile regale, în urma donațiilor, s-au format și domenii ale neamurilor nobiliare. Din cronicile cunoscute, partea sud-vestică a zonei cercetate, era ocupată de neamul Kaplony iar zona Nir a ajuns sub stăpânirea neamului Balog-Semjén. Zona mlaștinii precum și valea Someșului aparțineau neamului Gut-keled. Majoritatea așezărilor actuale s-a format în această perioadă, în urma organizării domeniilor de către neamurile nobiliare stabilite aici.

(Traducere Belbe Sebastian, muzeograf Muzeul Județean Satu Mare)

În amintirea profesorului Teodor Curpaș

Tot mai nedrept și mai trist, aproape pe neștiute, pleacă dintre noi - unul câte unul... E greu, ca scriitor, să mai ții șirul celor dispăruți... Pe bihoreanul Teodor Curpaș (n. la 20 aprilie 1939, în loc. Lăzăreni), stabilit la Satu Mare (a absolvit Facultatea de Filologie din Cluj-Napoca, 1964) l-am avut profesor, fiindu-ne și director adj. la Liceul nr. 3. În scurt timp a devenit „cetățean al învățământului, culturii și sportului sătmărean”, cu activitate prodigioasă de director al Casei Corpului Didactic, inspector școlar, doctor Honoris Causa al Univ. din Ujgorod (1995), unde a și predat limba și literatura română. Cu multă dăruire s-a avântat și pe... terenul sportului, bătăndu-se prin birouri de el știute pentru jucătorii, pentru victorii ale celebrei, pe atunci, „F. C. Olimpia” - știm asta și din cartea sa „Ah! Fotbalul”, pe care e bine s-o revedem...

În cultura sătmăreană a intrat cutezător, cu idei novatoare, având tăria - în acei ani ceaușiști - să scoată prima revistă școlară la Satu Mare - „Poteci” (între anii 1968-1972, la Liceul nr. 3) și, anul următor, prima antologie cu „poetii sătmărenii”, 1969 - „Poteci, culgere de versuri”, unde, între cei 5 elevi propuși, Ion Bledea, Ion Baias și subsemnatul - fiecare cu o prezentare, cald-încalzătoare - am probat prin cărți intuiția sa. În ultimii ani s-a dedicat activității de ziarist (Gazeta de Nord-Vest) și de reporter TV.

În scurtul timp cât a stat în Canada, a colaborat la ziarul „Tribuna Noastră” - editat de Fundația Română din Montreal. Și abia după... „recunoașterea” elevilor săi mai sus numiți în plan național ne-a scos la iveală și latura sa, ascunsă, poezia. Volumele lui s-au adunat ca și mărgelele pe ață - „Marea minune lumii, Povara dorului,

Rugă, Stele în dar, Dor și... dor.

Peste ape, Lacrimi și vis, Gândind fericierea, Umbre pe suflet, Văpaie în suflet, Sărut pe suflet, Oglizile sufletului, Suflet natal, Veșmântul poezie, Ce suflet, Doamne, 101 poeme vii, Strigătul inimii...” Dar, în neastâmpărul muncii sale de ziarist, inițiază la noi în oraș o serie unică de reportaje-dialoguri televizate, editate sub titlul „Oameni și fapte” (cred că XII volume...), dialoguri despre viață, cultură și spiritualitate cu personalități sătmărene. Pe coperta unui volum, Felician Pop, a scris frumos despre jurnalistul Teodor Curpaș care avea „un har specific al lui, de a prezenta întotdeauna lumina din om” (Oameni și fapte, vol. XII, Ed. Ecou Transilvan). Într-adevăr, era iscoditor după... partea auriferă din noi, cei din jurul său.

Desigur că i-am urmărit, mai atent, poezia. Au scris elogios despre versurile

sale - Gheorghe Bulgăr, care-i remarca „fondul umanist, definitiv pentru lirica transparentă a unui tradiționalist devotat tezaurului nostru poetic de secole” (prefață la vol. Marea minune a lumii, 1998), a scris Aurel Pop - care-i subliniază „claritatea expresiei” și „haina autenticității” a unei sensibilități pline de „naturaletă și gravitate” (Citadela, nr. 1, 2007). Observații asemănătoare face și Petru Axioti care - remarcă „limpezimea viziunii” și predispoziția sa pentru „evenimentele solare ale vieții” (Tribuna Noastră, nr. 49, 2005, Montreal). În recomandarea pe care i-am făcut-o fostului meu profesor, la primirea în Uniunea Scriitorilor, am subliniat intuiția pe care am avut-o în 2000, când i-am „desenat” parcă efigia, pe care a ilustrat-o mereu, carte cu carte - T. Curpaș aduce în poezie „un lirism al candorilor copilăriei... grefat pe un fond de ruralism

- ca spațiu al purității - la care imaginația autorului se întoarce, constant, pentru părăsirea de „apă vie” a rememorărilor care aduc în prim-plan jocurile pe lutul proaspăt, chipul părinților, satul drapat în peisaj al căror colorit autorul îl păstrează viu prin lume... Alături de directorul Ștefian Ștefan, de profesoara noastră de literatură, Giurgesa Miriana, de admirabilul nostru diriginte Paul Remetean, trecuți și ei în eternitate, am avut șansa să am profesori de o rară abnegație și cu har al vechilor hrisoave. Teodor Curpaș a fost un astfel de profesor, un generos, cu suflet de „părinte” pentru elevi. Pentru toate, îmi i-au rămas bun, „Domn Profesor Curpaș”, cum îi ziceam, mulțumindu-vă, tuturor, pentru harul pe care ni l-ați insuflat. Dumnezeu să vă fiină în Lumina Lui, nu te voi uita!

George Vulturescu

“Te binecuvântează, iubită Românie, țara bucuriilor și durerilor mele, frumoasă țară, care ai trăit în inima mea și ale cărei cărări le-am cunoscut toate. Frumoasă țară pe care am văzut-o întregită, a cărei soartă mi-a fost îngăduit să o văd împlinită. Fii tu veșnic îmbelșugată, fii tu mare și plină de cinste, să stai veșnic falnică printre națiuni, să fii cinstită, iubită și pricepută.” - Regina Maria, Testament

ISTORIE

145 de ani de la nașterea Reginei Maria

La naștere a primit numele Marie Alexandra Victoria, după bunica ei, regina Victoria a Marii Britanii. Părinții săi au fost Alfred Ernest Albert de Saxa-Coburg și Gotha, duce de Edinburgh, iar mama, Maria Alexandrovna Romanova, mare ducesă a Rusiei, unica fiică a țarului Alexandru al II-lea al Rusiei. S-a căsătorit la 29 decembrie 1892 cu Ferdinand I, Principele moștenitor al tronului României, încercând încă de la început și reușind să se integreze națiunii care o adoptase ca Princesă și, începând din 1914, ca Regină.

Pe data de 29 octombrie 1875 s-au împlinit 145 de la nașterea ei iar românilor încă o consideră “ocrotitoarea țării”. Ea a ajuns să cunoască poporul român, cultura sa, obiceiurile sale, regiunile sale rurale și, mai presus de toate, aspirațiile sale, care au devenit și ale ei.

Încă de la început, Regina Maria s-a implicat activ în viața politică, având întâlniri cu miniștri și diplomați și susținându-și fervent punctele de vedere. Observând interesul tinerei principese față de problemele țării, Regele Carol I și Principele moștenitor Ferdinand au numit-o pe Maria comandant onorific al Regimentului 4 Roșiori (cavalerie).

Despre copilăria reginei

Maria Alexandra Victoria de Saxa-Coburg și Gotha s-a născut la 29 octombrie 1875 la reședința familiei, de la Eastwell Park, Ashford, comitatul Kent, Anglia. Ea a fost fiica cea mare a lui Alfred Ernest Albert de Saxa-Coburg și Gotha, duce de Edinburgh și Maria Alexandrovna Romanov, mare ducesă a Rusiei, unica fiică a țarului Alexandru al II-lea al Rusiei.

Tatăl său era cel de-al doilea fiu al reginei Victoria și prințului-consort Albert iar mama prințesei era singura fiică în viață din căsătoria țarului Alexandru al II-lea al Rusiei cu Maria Alexandrovna de Hessa.

Botezul Mariei s-a realizat în ritul anglican, la capela privată a castelului Windsor pe data de 15 decembrie 1875. Ceremonia a fost una privată, extrem de restrânsă, deoarece a avut loc cu o zi înainte de comemorarea celor 14 ani de la trecerea în neființă a prințului-consort Albert. Nașii de botez ai fetiței au fost: împărăteasa Rusiei Maria Alexandrovna și țareviucul Alexandru al III-lea (bunica și unchiul pe linie maternă), Alexandrine, ducesă de Saxa-Coburg și Gotha (mătușă pe linie paternă), Alexandra, prințesă de Wales (mătușă pe linie paternă) și prințul Arthur, duce de Connaught (unchi pe linie paternă).

Relația părinților i-a influențat copilăria. Mama ei, adeseori irascibilă, era dominatoare și neglijentă iar tatăl era adeseori plecat în călătorii pe mare. Prințesa Maria a fost crescut aproape 12 ani la Eastwell Park, reședința de la țară a familiei de Edinburgh, preferata mamei sale. Iar Eastwell Park a rămas unul din locurile favorite ale Mariei, pe care l-a evocat întotdeauna cu bucurie și nostalgie cu fiecare ocazie.

Regina Maria, în port popular

Regina Maria - portret

Încoronarea regelui Ferdinand și a reginei Maria la Alba Iulia

În timpul copilăriei Maria s-a atașat foarte mult de sora sa mai mică, Victoria Melita, alintată Ducky de către familie, cele două fiind foarte apropiate. În 1885, la vârsta de 10 ani, Maria este una dintre domnișoarele de onoare la nunta prințesei Beatrice (cea mai mică dintre fiicele reginei Victoria) cu prințul Henry de Battenberg.

În 1886, ducele de Edinburgh a fost numit la comanda Flotei din Mediterana, astfel familia s-a mutat în Malta pentru următorii trei ani. Maria și Ducky își vor petrece timpul făcând plimbări la monumentele istorice de pe insulă și luând lecții de călărie. În Malta, Maria se îndrăgostește pentru prima dată, după cum va recunoaște mai târziu, alesul fiind Maurice Bourke, căpitanul yachtului ducelui.

O poveste de dragoste interzisă

Anul 1888 a fost și anul în care prințesa Maria s-a îndrăgostit de prințul George, verișorul ei, care avea să fie regele George al V-lea.

„Începând de la vârsta de treisprezece ani, întotdeauna vreun bărbat sau băiat era îndrăgostit de mine! Primul meu adorator a fost

George, vărul meu, acum rege al Angliei”, scria Maria în jurnalul ei.

La începutul anului 1892, fratele mai mare al prințului George, ducele de Clarence și Avondale, a murit, acesta devenind al doilea în linia de succesiune la tronul britanic. Părinții săi, prințul și prințesa de Wales, încurajați de regina Victoria, au făcut o cerere formală în căsătorie în numele său, părinților lui Missy, dar Ducesa de Edinburgh a respins-o imediat, pretinzând că fiica sa tocmai a fost confirmată în ritul luteran german, ceea ce nu îi permite să intre în Biserica Anglicană.

Crescută în credința ortodoxă, pe care și-a păstrat-o și după mariajul cu ducele de Edinburgh, ducesa Maria Alexandrovna nu a dorit o căsătorie între veri primari, lucru interzis de canoanele ortodoxe. Este posibil ca ea să fi avut și unele rațiuni politice, în sensul încercării de a realiza o atenuare a tensiunilor dintre Rusia, țara ei maternă, și România pe subiectul Basarabiei.

În 1889 tatăl său, la presiunile reginei Victoria, a acceptat să succedă unchiului său Ernest al II-lea, la conducerea Ducatului de Saxa-Coburg și Gotha, astfel încât întreaga familie se va muta începând cu acest an în Germania, la Coburg.

Cum a ajuns Princesesa României?

Maria are parte de o adolescență relativ scurtă, petrecută la Coburg și Rosenau. Nu trece foarte mult până când Missy este împinsă într-un vârtej politico-diplomatic, numit căsătoriile monarhice europene.

În aceeași perioadă, Casa Regală a României era în căutarea unei partide pentru prințul de coroană Ferdinand, menite să asigure viitorul acestei dinastii. Astfel vor fi declanșate o serie de acțiuni menite să contribuie la cunoașterea și apropierea dintre Ferdinand și Maria.

Primele întâlniri din anul 1891 nu sunt chiar atât de reușite, dar apoi cu ajutorul împăratului german care îl cheamă pe timidul Ferdinand și îi ordonă să rezolve situația, simultan cu presiunile făcute de marea ducesă Maria Alexandrovna asupra Mariei, lucrurile se vor aranja iar în vara anului 1892 este anunțată logodna cuplului princiar.

Pentru oficializarea logodnei regele Carol I a efectuat în toamna lui 1892 o vizită la Londra pentru a se întâlni cu ducele de Edinburgh, tatăl Mariei, și apoi cu regina Victoria, care a fost de acord cu căsătoria preconizată, oferindu-i cu acest prilej lui Carol Ordinul Jartierei, cel mai înalt ordin cavaleresc britanic, care a fost instituit în Anglia, de către regele Eduard al III-lea.

La 10 ianuarie 1893, la Sigmaringen, Germania, este celebrată căsătoria Alteței Sale Regale Marie de Edinburgh cu Alteța Sa Regală Ferdinand, Prințul de Coroană al României. Celebrarea a cuprins de fapt un număr de trei ceremonii de căsătorie: civilă, catolică (religia lui Ferdinand) și protestantă (religia Mariei).

Căsătoria civilă a avut loc în Salonul Roșu al castelului din Sigmaringen, fiind oficiată de Karl von Wedel, mareșal al curții imperiale, împăratul Wilhelm al II-lea al Germaniei fiind primul dintre martorii care și-au pus semnătura pe actul de căsătorie.

Principala ceremonie, cea catolică, a avut loc la catedrala orașului, Maria fiind condusă la altar de tatăl său, ducele de Edinburgh. Maria devenea astfel prima prințesă britanică, după câteva sute de ani, care se căsătorea cu un prinț catolic.

Cea de-a treia ceremonie, cea protestantă, a fost una mai modestă, fiind oficiată în unul din saloanele palatului de către un capelan al Marinei Regale Britanice.

Relația cuplului princiar și apoi regal Ferdinand și Maria a fost una complexă și cu o evoluție sinuoasă în timp, dar ceea ce a constituit o constantă a acestei relații a fost permanenta disociere între viața publică și cea privată, pe care atât Ferdinand cât și Maria au făcut-o. Ei nu au lăsat niciodată ca problemele personale sau de cuplu să primeze în detrimentul funcțiilor publice pe care le aveau la nivelul societății, concentrându-și energia pentru îndeplinirea misiunii care le revenea.

”Preocuparea noastră cinstită a avut întotdeauna un singur obiect: România. Orice greșeli vom fi făcut, pe noi ne-au animat de fiecare dată intențiile cele mai bune și sunt convinsă că și poporul știe acest lucru”, nota Maria în scrierile sale.

Princesesa Maria a devenit Regină a României, odată cu accederea la tron a principelui Ferdinand, la 11 octombrie 1914, după moartea regelui Carol I.

Era o perioadă crucială din istoria României, marcată de izbucnirea Primului Război Mondial, în care atât familia regală cât și întreaga societate românească era profund divizată în tabere ce susțineau fie neutralitatea, fie intrarea în război de partea uneia sau alteia dintre cele două alianțe aflate în conflict.

Odată cu moartea regelui Carol I se deblocase de la sine o stare politică tensionată. În parlament noua pereche conducătoare este primită cu căldură și speranță, fiind aclamați îndelung.

Sfârșitul vieții

Regina Maria s-a îmbolnăvit în 1936. Nu se cunosc cu exactitate detaliile bolii, dar se vorbește de violente hemoragii interne. A plecat la tratament în străinătate, dar era prea târziu. În iulie 1938 se afla încă la sanatoriul de la Weisser Hirsch, aproape de Dresda. A plecat spre țară la 14 iulie și a murit la Sinaia, la 18 iulie 1938, în vârstă de șaiszeci și doi de ani, după o suferință teribilă, accentuată de izolarea la care o obligase fiul său, Carol al II-lea, și de indiferența acestuia față de degradarea ei fizică. În mormântarea Reginei Maria a fost una fastuoasă, pe măsura dragostei pe care i-o purtase poporul său. Pe drumul de la Sinaia la București, în Capitală și la Curtea de Argeș, uriașe mulțimi au prezentat onorul Reginei plecate.

La dorința Reginei Maria, inima i-a fost depusă în capela „Stella Maris” de la Balcic, ctitoria ei.

Doi ani mai târziu, după cedarea Cadrilaterului către Bulgaria, urna a fost mutată la Bran, de unde a fost luată în timpul regimului comunist. Tratatul necorespunzător a deteriorat prețioasa relicvă, care nu și-a regăsit locul de odihnă până în 3 noiembrie 2015.

Atunci, prin decizia Majestății Sale și hotărârea Guvernului României, inima reginei a fost depusă, pentru un timp nedeterminat, în încăperea în care a bătu pentru ultima oară, Camera de Aur de la Castelul Pelșor.

Se prea poate ca, dintre figurile istoriei românești, Regina Maria să rămână cea mai cunoscută în afara țării, prin exemplaritatea destinului ei, prin felul în care a întruchipat un adevărat mit feminin.

Actele sale de curaj public s-au manifestat în multe privințe. Cercurii de afaceri new-yorkeze Regina li se adresa, în anul 1926, cu avangardiste cuvinte: „Oameni de afaceri americani, veniți și investiți în țara mea!”

Prima femeie vicepreședinte al SUA, Kamala Harris

Kamala Devi Harris (n. 20 octombrie 1964, Comitatul Alameda, California, SUA) este o politiciană și avocată americană care ocupă funcția de senator al Statelor Unite pentru California din 2017.

Născută în Oakland, California dintr-o mamă imigrată din Chennai, India, și tată de origine jamaicană, Harris a absolvit Universitatea Howard și Hastings College of the Law din San Francisco. Și-a început cariera în biroul procurorului din Comitatul Alameda, înainte de a fi recrutată în biroul procurorului districtual din San Francisco și mai târziu în biroul procurorului orașului San Francisco. În 2003, a fost aleasă procuror în acest oraș iar în 2010 a obținut funcția de procuror general al Californiei, fiind realasă și în 2014.

Kamala Harris, desemnată vicepreședinte de către președintele ales Joe Biden, prezintă un profil nou pentru administrația de la Casa Albă: femeie, de culoare, cu origini indiene și jamaicane.

„Aceste alegeri sunt mai mult decât despre Joe Biden sau despre mine. Sunt despre sufletul Americii și despre voința noastră de a lupta pentru el. Ne așteaptă multă muncă. Hai să începem!” - sunt primele cuvinte ale vicepreședintelui ales al Statelor Unite, după ce proiecțiile media au arătat sâmbătă, 8 noiembrie, la cinci zile după alegeri, că Joe Biden este câștigătorul cursei pentru Casa Albă.

Când presa americană a anunțat rezultatul, sâmbătă, în jurul prânzului, punând capăt celor cinci zile de suspans, Kamala Harris era udeva în natură, împreună cu soțul ei. Pe Twitter a apărut o fotografie în care cei doi se îmbrățișează în momentul în care primesc vestea. „Sunt atât de mândru de tine”, a comentat la fotografie soțul Kamalei Harris, Doug Emhoff.

Apoi, tot pe Twitter, Kamala Harris a postat un filmuleț care surprinde momentul în care își împărtășește bucuria, la telefon, cu președintele ales: „Am reușit, am reușit, Joe! Vei fi următorul președinte al Statelor Unite!”, îi spune ea și apoi râde.

Copilăria viitorului vicepreședinte

Senatoarea din California, fiica unei mame născute în India și a unui tată născut în Jamaica, a explicat apoi

ce înseamnă numele ei indian: „floare de lotus”, un simbol puternic în cultura indiană. „Un lotus crește sub apă, florile lui se ridică la suprafață, în timp ce rădăcinile lui sunt bine ancorate pe fundul râului”, explica Harris.

În copilărie, Kamala și sora ei, Maya, au crescut într-o casă unde se asculta mult muzica artiștilor americani de culoare. Mama ei, cercetătoare în domeniul cancerului, cânta gospelurile Arethei Franklin, în timp ce tatăl ei era un iubitor de jazz care preda economie la Universitatea Stanford.

Când Kamala avea doar cinci ani, părinții ei, Shyamala Gopalan și Donald Harris, s-au despărțit, însă mama s-a asigurat că fiicele ei nu au uitat niciodată de unde au plecat și că se mândresc cu rădăcinile lor.

Kamala Harris și sora ei, Maya Lakshmi Harris, sunt foarte apropiate. „Mama a înțeles foarte bine că are de crescut două fete de culoare. Știa că țara ei de adopție ne va vedea pe Maya și pe mine ca fete de culoare și a fost hotărâtă să crească două femei de culoare foarte încrezătoare”, a povestit Harris într-un interviu.

Mama sa a fost o tânără prodigioasă: a terminat Universitatea din Delhi la vârsta de 19 ani și a plecat din India în 1958 pentru a face un doctorat în nutriție și endocrinologie, ulterior devenind cercetător specializat în cancerul de sân. Și-a luat doctoratul la vârsta de 25 de ani, în 1964, în același an în care a născut-o pe Kamala. A mers la serviciu până în ultima clipă. Când i s-a rupt apa, era în laborator.

Shyamala Gopalan și-a dorit să se întorcă înapoi în India, după terminarea studiilor, fiind de acord și cu o căsătorie aranjată. L-a cunoscut pe Harris de care s-a îndrăgostit, însă Shyamala nu și-a uitat originile iar Kamala și-a vizitat de nenumărate ori bunicii din India. Shyamala Gopalan a murit în 2009, când avea 70 de ani.

Kamala a făcut cinci ani de școală în Canada, la Montreal, acolo unde ea și sora sa au însoțit-o pe mamă, care primise o slujbă de profesor la McGill University. Apoi a mers la colegiu în Statele Unite, făcând patru ani la Howard University, una dintre cele mai proeminente instituții de învățământ din istoria comunității de culoare din SUA, o experiență pe care viitoarea senatoare mărturisește că a marcat-o și a format-o.

Kamala Harris s-a căsătorit în 2014 cu avocatul Douglas Emhoff iar la nuntă, mireasa i-a pus în gât soțului ei o ghirlandă de flori și a călcat pe un

pahar, „ca să păstrăm moștenirea indiană, respectiv evreiască”, a motivat ea.

Deși cuplul nu are copii, Kamala este mamă vitregă pentru cei doi copii pe care avocatul îi are dintr-o căsătorie precedentă iar cei apropiați îi spun „Momala”.

Kamala Harris, avantaje și dezavantaje

Harris este o senatoare ce reprezintă California, cel mai populat stat american. Experiența politică pe care o aduce din acel stat, cunoscut pentru forța economiei sale și creșterea demografică, este un avantaj solid. În plus, Harris a fost una dintre candidatele la nominalizarea Partidului Democrat pentru Casa Albă, având astfel experiență de campanie pentru un post politic atât de important. Acest lucru o va ajuta cu siguranță în lunile următoare, când viața și cariera ei se vor afla sub lupa iscoditoare a rivalilor republicani, a presei și a publicului.

Kamala Harris nu și-a ascuns niciodată antipatia profundă pentru liderul republican și administrația acestuia. Acest lucru a fost evident în timpul audierilor lui Brett Kavanaugh (propus pentru funcția de judecător la Curtea Supremă) și a procurorului general William Barr, pe care i-a bombardat cu întrebări agresive. Dacă analiștii îl vad pe Biden ca pe un politician relativ moale și decent, nu același lucru îl afirmă despre Harris. În opinia lor, fosta procuratoare poate și va fi folosită ca instrument de atac împotriva perechii Trump-Pence în următoarele luni.

Ceea ce o dezavantajează pe Harris este trecutul ei ca procuror în California, fiind adeseori criticată pentru stilul ei, care a reușit să provoace îngrijorare printre membrii comunității de culoare. În anul 2020, când tensiunile rasiale s-au manifestat cu putere în multe orașe americane, voturile afro-americanilor ar putea decide rezultatul scrutinului din toamnă, iar trecutul celei care s-a autodefini drept „procuratoare progresistă” ar putea să fie o problema.

De altfel, de multe ori în timpul campaniei sale eșuate pentru nominalizarea democrată, adversarii au strigat: „Harris is a cop”, acuzând-o de favorizarea forțelor de ordine în detrimentul americanilor obișnuți.

Cu toate acestea, americanii care au ales-o, sunt de părere că reprezintă un „suflu nou”,

Jill Biden, noua Primă Doamnă de la Casa Albă

Jill Biden (n. 3 iunie 1951, Hammonton, New Jersey, SUA) este o profesoară americană, care a fost A Doua Doamnă a Statelor Unite din 2009 până în 2017 și care va fi Prima Doamnă începând cu 20 ianuarie 2021, după ce soțul ei, Joe Biden, a câștigat alegerile prezidențiale în SUA din 2020.

În discursul victorios de sâmbătă trecută (7 noiembrie 2020), Joe Biden a portretizat-o pe Jill ca fiind o mamă, dar și un educator. El a mai adăugat că partenera sa și-a dedicat viața educației, fiind domeniul care o reprezintă din plin pe prima doamnă a Statelor Unite. Fostul vicepreședinte din Administrația Obama a mai menționat că este o zi extraordinară pentru educatoarea Americii, mai ales că vor avea la casa Albă un reprezentant în persoana lui Jill Biden.

Jill Biden (născută Jill Tracy Jacobs) s-a născut în 1951 în Hammonton, New Jersey, dar a crescut în Willow Grove, Pennsylvania, având patru surori mai mici. Mama, Bonny Jean, a fost casnică, în timp ce tatăl, Donald, a lucrat în domeniul consultanței bancare. Deși a fost un copil rebel, Jill a manifestat un interes extraordinar pentru studiul limbii engleze. A absolvit Universitatea din Delaware.

Până la căsătoria cu Joe Biden, Jill a mai avut o căsătorie, ce a durat din 1970 până în 1974. Divorțul de Bill Stevenson a fost pronunțat în 1975.

Conform spuselor lui Jill, cuplul prezidențial s-a întâlnit prima dată în martie 1975, când fratele lui Joseph, Frank, le-a organizat o întâlnire pe nevăzute. Jill a fost impresionată de manierele lui Joe, confesându-i mamei, după întâlnire, că în sfârșit a întâlnit un gentleman. Totuși, versiunea primului soț este una diferită. Bill Stevenson susține că cei doi s-au întâlnit prima dată în perioada în care cei doi erau

căsătoriți.

Primul soț al lui Jill susține, citat de Daily Mail, că actualul cuplu prezidențial s-a întâlnit prima dată în 1972, când Joe se afla în mijlocul primei sale campanii de senator. Mai mult, Bill Stevenson îi acuză pe cei doi că ar fi avut o aventură extraconjugală în august 1974.

După ce a absolvit Universitatea din Delaware în 1975, soția lui Joe Biden a început să predea ca profesor suplinitor în Wilmington, Delaware. De asemenea, Jill Biden a prdat limba engleză cu normă întreagă pentru un an întreg la Liceul St. Mark.

Jill și Joe s-au căsătorit pe 17 iunie 1977 la capela Naționaliilor Unite din New York. Joe a cerut-o de soție de mai multe ori. Jill a preferat să diminueze prezența în spațiul public, concentrându-se pe cariera proprie. Și Joe mai avusese o căsnicie anterioară, încheiată tragic cu decesul primei soții și a fetiței cuplului. Jill, a doua soție, a preluat și îngrijirea celor doi băieți ai lui Biden din prima căsnicie: Beau și Hunter.

Jill Biden s-a opus Războiului din Irak, mai ales că fiul vitreg Beau Biden a fost implicat în confruntările armate în 2008 și 2009. În timpul campaniei Obama, Jill Biden și-a păstrat jobul din învățământ, punând totuși umărul la campanie alături de Joe. Mai mult, soția lui Biden a încercat să păstreze distanță de viața publică, nespunându-le studenților ei despre implicarea de la Casa Albă.

Jill l-a sprijinit pe Joe să candideze din nou, având o implicare mai mare în Campania din 2020. Pentru asta, prima doamnă și-a luat concediu fără plată de la Universitate. Totuși, a rămas foarte clar faptul că își va continua cariera, asta chiar dacă ajunge primă doamnă în SUA.

Nanaia Mahuta, un ministru atipic

Este bine-cunoscut faptul că parlamentul din Noua Zeelandă este unul dintre cele mai diverse din lume iar noul ministru de externe, Nanaia Mahuta, nu face excepție de la regulă. Noul ministru, membră a Partidului Laburist, este de origine Maori și are un tatuaj specific pe barbă.

În urmă cu patru ani, Mahuta a devenit prima femeie din parlament care are „moko kauae”, un tatuaj tradițional maori pe barbă. Este considerat o manifestare fizică a identității fiecărei femei.

Pentru populația maori tatuajul Tā moko înseamnă trecerea de la copilărie la viața de adult, este văzut ce pe un ritual, indică statusul și poziția în societate, iar în trecut era practicat și pentru a face o persoană mai atractivă pentru sexul opus.

„Sunt privilegiată să ocup această poziție”, a declarat Nanaia Mahuta, potrivit Radio New Zealand.

